

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 06-4/3135 din 06.12.2021
La nr. 18-23-411-9442 din 25.11.2021

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

secretariat@midr.gov.md

copie: Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

Re: aviz la proiectul de Hotărâre de Guvern

Urmare a examinării proiectului Hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 548/MIDR/2021)*, elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale), Comisia Națională a Pieței Financiare, în limita competențelor conferite de legea cadru (nr.192/1998), comunică lipsă de obiecții și propuneri.

Cu respect,

Digitally signed by Lemne Vitalie
Date: 2021.12.06 13:43:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vitalie LEMNE,
VICEPREȘEDINTE

A. Grușca, (373 22) 859 448
e-mail: andrei.grusca@cnpf.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-126-10013

Chișinău

„13” decembrie 2021

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

secretariat@midr.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**

cancelaria@gov.md

Ref: scrisoarea nr. 18-23-411-9442 din 25 noiembrie 2021/număr unic 548/MIDR/2021

Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Declarația de compatibilitate, elaborată în baza examinării proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative, inclus în Capitulul VIII „Energetica”, Obiectivul 8.3, Acțiunea 8.3.3 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2021, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Anexă: 14 file

/Semnat electronic/

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2021.12.13 14:30:25 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE

În baza expertizei proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative, inclus în Capitolul VIII „Energetica”, Obiectivul 8.3, Acțiunea 8.3.3 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2021, aprobat prin HG nr. 235/2021.

Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a HG nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții) **transpune:**

- **art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17-20, art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460** al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017/ Commission Regulation (EU) 2017/460 of 16 March 2017 establishing a network code on harmonised transmission tariff structures for gas (Text with EEA relevance), published in the Official Journal of the European Union L 72 of 17 March 2017¹;

- **Regulamentul (UE) nr. 1227/2011** al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011/Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council of

¹ Versiune adaptată prin Decizia Grupului Permanent de Nivel Înalt al Comunității Energetice nr. 2018/07/PHLG-EnC din 28.11.2018/DECISION OF THE PERMANENT HIGH LEVEL GROUP OF THE ENERGY COMMUNITY of 28 November 2018 on the implementation of Commission Regulation (EU) No 2017/460 establishing a network code on harmonised transmission tariff structures for gas

25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency (Text with EEA relevance) published in the Official Journal of the European Union L 326 of 8 December 2017.²

I. Obiectul proiectului

Proiectul național prezentat pentru expertiza de compatibilitate are drept scop transpunerea în legislația națională a prevederilor **Regulamentului (UE) 2017/460** și **Regulamentului (UE) nr. 1227/2011**, prin crearea și actualizarea cadrului juridic național necesar pentru a asigura gestionarea eficace și intervenția promptă a autorităților de resort la prevenirea declanșării și gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale. Totodată, proiectul național contribuie la implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere RM-UE, privind dezvoltarea unor piețe ale energiei competitive, transparente și nediscriminatorii în conformitate cu standardele UE, inclusiv cu obligațiile prevăzute în Tratatul Comunității Energetice, prin reforme normative și prin participarea la cooperarea regională în domeniul energetic; îmbunătățirea și consolidarea stabilității și a securității pe termen lung a furnizării și a comerțului cu energie, a tranzitului și a transportului de energie, pe o bază reciproc avantajoasă și nediscriminatorie, în conformitate cu normele UE și cu cele internaționale, etc.

Totodată, în scopul punerii în aplicare a prevederilor UE transpuse prin actul normativ cadru - Legea nr. 108/2016, în special, a normelor privind aplicarea interdicțiilor cu privire la abuzul pe piață (art. 13), privind căile de atac (art. 14) și reglementarea sancțiunilor aplicate (art. 18) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, sunt propuse și modificări corespunzătoare în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții.

Menționăm că, proiectul național este un exercițiu de continuitate a armonizării legislative în domeniul gazelor naturale, ori Legea nr. 108/2016 este actul normativ cadru în domeniu care a asigurat transpunerea la nivel național a: art. 1 – 42, art. 44 – 48, precum și a prevederilor Anexei I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din

² Versiune adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. D/2018/10/MC-EnC din 29.11.2018/ DECISION OF THE MINISTERIAL COUNCIL OF THE ENERGY COMMUNITY D/2018/10/MC-EnC: implementing Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council on wholesale energy market integrity and transparency

13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE; art. 1 – 3, art. 13 – 22, art. 24 și 26, precum și a prevederilor Anexei I din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005; Directivei 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural.

Proiectul de act normativ reglementează, în principal, următoarele aspecte relevante din punct de vedere al transpunerii:

Articolul I (modificări la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale):

- Modifică/actualizează și introduce noțiuni noi în domeniul reglementat (art. 2 „Noțiuni principale”), după cum urmează: **noțiuni modificate/actualizate** - „capacitate, „capacitate contractantă”, „capacitate întreruptibilă”, „capacitate neutilizată”, „consumator industrial”, „echipament de măsurare”, „externalizare a unui serviciu sau lucrări”, „instalație de racordare”, „instalație de utilizare”, „întreprindere de gaze naturale”, „întreprindere de gaze naturale integrată pe orizontală”, „întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală”, „întreprindere înrudită”, „obligație de serviciu public”, „operator al instalației GNCV”, „punct de racordare”, „racordare”, „rețea de gaze naturale în amonte”, „rețea de transport al gazelor naturale”, „servicii auxiliare”, „stație de predare”, „subvenții încrucișate”, „tarif de racordare” și **noțiuni noi** – „capacitate de consum”, „cont de echilibrare operațional”, „informații cu caracter exact”, „informații privilegiate”, „informații sensibile privind protecția infrastructurii critice”, „participant la piața gazelor naturale”, „produse energetice angro”, „trader de gaze naturale”, „preț de referință”, „metodă de stabilire a prețului de referință”, „metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate”;
- modifică și completează obiectivele de reglementare pentru asigurarea accesului liber și nediscriminatoriu la piața gazelor naturale; asigurarea integrității și a transparenței pieței angro a gazelor naturale; stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (art. 3 „Obiective de reglementare”);
- specifică competența Guvernului la stabilirea direcțiilor prioritare și politicilor de stat în sectorul gazelor naturale, prin prisma reducerii impactului sectorului de gaze naturale asupra mediului; privind protecția consumatorilor vulnerabili, prin implementarea programelor sociale sectoriale, etc. (art. 4 „Competența Guvernului”);

- completează cerințele privind eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizației de construire, precum și prevede măsurile de sancționare aplicabile în cazul neîndeplinirii acestora (art. 5 „Competența autorităților administrației publice locale”);
- completează atribuțiile ANRE în domeniul reglementării activităților din sectorul gazelor naturale supuse reglementării prin licențiere și autorizare, privind aprobarea Codului rețelelor de gaze naturale, Metodologia de calcul a plății pentru dezechilibru zilnic, Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate, precum și mecanismul de implementare și monitorizare a acestora; în domeniul reglementării pieței gazelor naturale și a schimburilor transfrontaliere de gaze naturale, privind elaborarea și aprobarea Regulilor pieței gazelor naturale, monitorizarea respectării acestora, precum și efectuarea investigațiilor și controalelor pe piața gazelor naturale; în domeniul protecției consumatorilor finali, privind elaborarea și aprobarea Regulamentului privind procedura de schimbare a furnizorului; totodată, proiectul include norme privind contribuția Agenției la securitatea aprovizionării cu gaze naturale (art. 7 „Atribuțiile Agenției”);
- identifică și prevede alte atribuții ale ANRE în scopul îndeplinirii eficiente a sarcinilor sale, cum ar fi: elaborarea și aprobarea ghidurilor, altor acte normative pentru buna desfășurare a activităților în sectorul gazelor naturale; asigurarea intereselor legitime ale consumatorilor finali, dar și efectuarea controalelor și inițierea investigațiilor necesare (art. 8 „Alte atribuții și drepturi ale Agenției”);
- stabilește obligațiile Consiliului de administrație al ANRE la examinarea cererilor privind costurile de bază, adoptării deciziilor în regim de urgență, precum și supunerea controlului judecătoresc al acestora (art. 9 „Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției”);
- introduce activitatea de trading în sectorul gazelor naturale (art. 10 „Activitățile desfășurate în sectorul gazelor naturale”);
- asigură transparența activității ANRE prin publicarea raportului de activitate (art. 11 „Obligații de serviciu public”);
- include prevederi privind licența pentru desfășurarea activității de trading, condițiile și termenul de valabilitate a acesteia (art. 12 „Principii generale de licențiere a activităților din sectorul gazelor naturale”);
- instituie norme privind sfera de acțiune a licenței pentru desfășurarea activității de trading (art. 13 „Sfera de acțiune a licențelor și externalizarea serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe”);

- reglementează condițiile și procedura de obținere a licenței pentru desfășurarea activității de trading (art.14 „Condițiile și procedura de obținere a licențelor”);
- stabilește obligațiile și drepturile titularului licenței pentru desfășurarea activității de trading (art. 15 „Obligațiile și drepturile titularului de licență”);
- prevede normele privind suspendarea și retragerea licenței (art. 16 „Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței” și art. 17 ”Retragerea licenței”);
- include prevederi privind colaborarea internațională a operatorului sistemului de transport (art. 39 „Funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport”);
- stabilește cerințele privind proiectarea, construcția și recepția rețelelor de transport a gazelor naturale și a instalațiilor aferente (art. 42 „Dezvoltarea rețelelor de transport al gazelor naturale și planurile de investiții, art. 49 „Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale și planurile de investiții”);
- prevede norme privind reglementarea procedurii de racordare la rețelele de transport sau de distribuție a gazelor naturale, a instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare (art. 62 „Proiectarea și executarea instalațiilor de racordare”);
- stabilește cerințe privind elaborarea și aplicarea Codului rețelelor de gaze naturale (art. 67 „Codul rețelelor de gaze naturale”);
- instituie prevederi privind activitatea de trading (Cap. XII „Furnizarea gazelor naturale”);
- introduce norme privind instituirea și ținerea Registrului participanților la piața angro a gazelor naturale (Cap. XIII „Piața gazelor naturale”);
- stabilește cerințe privind efectuarea Studiului de piață (art. 97 „Promovarea și monitorizarea concurenței pe piața gazelor naturale”);
- introduce prevederi specifice privind integrarea și transparența pieței angro a gazelor naturale. Monitorizarea pieței gazelor naturale, și anume: interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, obligația de a publica informații privilegiate, obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional, interzicerea manipulării pieței, monitorizarea pieței gazelor, atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor în domeniu, inclusiv în legătură cu solicitarea aplicării unor măsuri de către instanța de judecată, cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării gazelor naturale, nedivulgarea informațiilor confidențiale, transparența, secretul profesional, protecția datelor (Cap. XIII „Piața gazelor naturale”);

- stabilește prevederi privind stabilirea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, reconcilierea veniturilor, mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport (Cap. XIV „Reglementarea prețurilor și a tarifelor. separarea contabilității”);
- stabilește instituțiile responsabile de asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, competențele specifice ale Comisiei pentru situații excepționale la gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale (Cap. XV „Securitatea aprovizionării cu gaze naturale”);
- instituie cerințe privind stocarea gazelor naturale, a obligației de serviciu public privind stocarea gazelor (Cap. XV „Securitatea aprovizionării cu gaze naturale”);
- prevede sancțiuni financiare pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale, sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, (Cap. XVI „Soluționarea neînțelegerilor și a litigiilor. răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale”);

Articolul II (modificări la Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică):

- stabilește norme privind stabilirea mărimii plății regulatorii pentru gaze naturale din vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare (art. 11 „Bugetul și activitatea financiară a Agenției”);
- instituie atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor, a controlului neplanificat, privind aplicarea sancțiunilor de către Consiliul de administrație (Cap. III „Autoritatea de reglementare”);

Articolul III (modificări la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător):

- include prevederi privind activitatea de trader în actele permissive care fac parte din categoria licențelor (Anexa nr. 1 „Nomenclatorul actelor permissive eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător”);

Articolul IV (modificări la Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018):

- introduce norme privind aplicarea măsurilor speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale (Cartea a doua „Procedura administrativă”, Titlul I „Dispoziții generale”);

Articolul V (modificări la Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002):

- introduce noi infracțiuni economice, privind manipularea pe piața gazelor naturale și folosirea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale (Partea Specială, Cap. X „Infracțiuni economice”);

Articolul VI (modificări la Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003):

- fixează în categoriile de infracțiuni pentru pornirea urmăririi penale, infracțiunile economice privind manipularea pe piața gazelor naturale și folosirea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale (partea Specială, Titlul I „Urmărire penală”, Cap. IV „Pornirea urmăririi penale”);

Articolul VII (modificări la Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997):

- introduce norme privind aplicarea mecanismului de compensare stabilit prin Legea cu privire la gazele naturale (Titlul II „Impozit pe venit”, Cap. III „Deducerile aferente activității de întreprinzător”);

Articolul VIII (modificări la Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție):

- stabilește obligația prezentării acordului scris al operatorului de sistem din sectorul gazelor naturale, față de zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale (art. 12 „Condițiile de eliberare a autorizației de construire”);
- prevede norme privind cerințele de executare a lucrărilor planificate de construcție, față de zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale (art. 13 „Conținutul autorizației de construire”);

Articolul IX (modificări la Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții):

- instituie norme privind respectarea cerințelor, la elaborarea proiectului, față de zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale (Cap. II „Sistemul calității în construcții”).

II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate *Politicii energetice europene*, pe segmentul legislativ al *pieței gazelor naturale*.

În context, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene prezintă relevanță directă dispozițiile *Regulamentului (UE) 2017/460* și *Regulamentului (UE) nr. 1227/2011*.

Regulamentul (UE) 2017/460 instituie un cod al rețelei care stabilește normele privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, inclusiv, norme privind aplicarea unei

metodologii de stabilire a prețurilor de referință, cerințele conexe în materie de consultare și de publicare, precum și norme privind calcularea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard.

Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 stabilește un cadru de monitorizare a piețelor angro de energie. Acesta are ca scop interzicerea abuzurilor precum tranzacțiile bazate pe informații privilegiate și manipularea pieței.

Transpunerea și implementarea actelor UE menționate *supra* sunt importante în contextul realizării angajamentelor Republicii Moldova, ce rezultă din Anexa VIII la Capitolul 14 „Cooperarea în sectorul energetic” din Titlul IV al Acordului de Asociere RM-UE, cu respectarea termenelor convenite în cadrul Tratatului Comunității Energetice – iunie 2020 (Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, nr. D/2018/10/MC-EnC, Republica Moldova).

a) Analiza comparativă a transunerii cu Regulamentul (UE) 2017/460

În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2017/460, proiectul național asigură transpunerea selectivă, dar corespunzătoare a dispozițiilor actului UE prin proiectul național examinat și cadrul național existent în domeniu. Totodată, prevederile Regulamentului (CE) nr. 2017/460 netranspuse de proiectul național se regăsesc deja în Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 din 22.11.2019, după cum urmează: art. 1 „Obiect”, art. 2 „Domeniu de aplicare”, art. 3 „Definiții”, art. 4 „Servicii și tarife de transport și alte servicii și tarife decât cele de transport”, art. 5 „Evaluări ale alocării costurilor”, art. 6 „Aplicarea metodologiei de stabilire a prețurilor de referință”, art. 7 „Alegerea unei metodologii de stabilire a prețurilor de referință”, art. 8 „Metodologia de stabilire a prețurilor de referință în funcție de capacitate ponderat cu distanță”, art. 9 „Ajustarea tarifelor în punctele de intrare dinspre instalațiile de înmagazinare și în punctele de ieșire către acestea și în punctele de intrare dinspre instalațiile GNL și infrastructurile care pun capăt izolării”, art. 11 „Norme privind sistemele de intrare/ieșire care includ două sau mai multe state membre în care sunt activi doi sau mai mulți operatori de transport și de sistem”, art. 13 „Nivelul coeficienților de multiplicare și al coeficienților sezonieri”, art. 14 „Calcularea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard neanual pentru capacitate fermă în absența coeficienților sezonieri”, art. 15 „Calcularea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard neanuală pentru capacitate fermă cu ajutorul coeficienților sezonieri”, art. 16 „Calcularea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard pentru capacitate întreruptibilă”, art. 17 „Dispoziții

generale”, art. 18 „Recuperarea parțială și recuperarea în exces”, art. 19 „Contul de regularizare”, art. 20 „Reconcilierea contului de regularizare”, art. 21 „Stabilirea prețurilor pentru capacitatea agregată”, art. 22 „Stabilirea prețurilor pentru capacitatea într-un punct de interconectare virtual”, art. 23 „Calcularea prețului de închidere în punctele de interconectare”, art. 24 „Calcularea prețului de plătit în punctele de interconectare”, art. 25 „Condiții pentru oferirea de abordări privind prețul de plătit”, art. 26 „Consultarea periodică”, art. 27 „Procesul decizional periodic al autorității naționale de reglementare”, art. 28 „Consultare privind discounturile, coeficienții de multiplicare și coeficienții sezonieri”, art. 29 „Informații care trebuie publicate înainte de licitația anuală a capacității anuale”, art. 30 „Informații publicate înainte de perioada tarifară”, art. 31 „Forma publicării”, art. 32 „Perioada anunțului de publicare”, art. 33 „Principii tarifare privind capacitatea incrementală”, art. 34 „Metodologiile și parametrii utilizați pentru a determina venitul autorizat sau venitul-țintă al operatorilor de transport și de sistem”, art. 35 „Contractele existente”, art. 36 „Monitorizarea punerii în aplicare”, art. 37 „Competența de a acorda derogări”.

Astfel, prevederile din proiectul național coroborate cu prevederile din Codul rețelelor de gaze naturale creează cadrul normativ național complet și armonizat în totalitate la prevederile Regulamentului (UE) 2017/460.

În acord cu noțiunile corespondente din art. 3 la Regulamentul (UE) 2017/460, art. 2 al Legii cu privire la gazele naturale, se completează cu următoarele noțiuni specifice domeniului reglementat, cum ar fi: „prețul de referință”, „metodă de stabilire a prețului de referință”, „tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale”;

Potrivit art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17, art. 18, art. 19, art. 20 și art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460, proiectul național prin completarea cu art. 99¹ și 99² a Legii cu privire la gazele naturale, reglementează aplicarea metodologiei de stabilire a prețurilor de referință, instituie un mecanism eficace de compensare între operatorii de transport și de sistem, stabilește cerințe privind calcularea prețurilor de rezervă, precum și privind reconcilierea veniturilor, etc.;

Suplimentar, în corespundere cu art. 10 din Regulamentul (UE) 2017/460, proiectul național implementează mecanismul de compensare prin completarea art. 24 cu alin. 14¹ din Codul Fiscal al Republicii Moldova

b) Analiza comparativă a transpunerii cu Regulamentul (UE) nr. 1227/2011

Evaluând gradul de transpunere a Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 în proiectul național, menționăm cu titlu general că, acesta **asigură transpunerea corespunzătoare totală** a prevederilor obligatorii ale actului UE, după cum urmează:

În corespundere cu art. 1 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, cu referire la lit. d¹), lit. i) din alin (2) al art. 3, Secțiunea 2 a art. 97, art. 97⁸, art. 113¹ și art. 113² a Legii cu privire la gazele naturale, modificările stabilesc norme privind asigurarea integrității și transparenței pieței angro a gazelor naturale, instituie norme privind cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării pieței gazelor naturale, instituie norme privind aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale;

Modificările la art. 2 și completarea cu art. 97⁴ a Legii cu privire la gazele naturale își propun definirea următoarelor noțiuni relevante domeniului reglementat, cum ar fi: „informații privilegiate”, „manipulare a pieței”, „tentativă de manipulare a pieței”, „produse energetice angro”, „capacitate de consum”, „participant la piață”, „persoană” în acord cu noțiunile corespondente din art. 2 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011;

Completarea propusă prin art. 97¹ a Legii cu privire la gazele naturale, instituie interdicțiile privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate în concordanță cu prevederile art. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011;

Potrivit art. 4 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, art. 97² al Legii cu privire la gazele naturale va reglementa obligația privind publicarea informațiilor privilegiate;

În acord cu dispozițiile art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, proiectul național prin completarea cu art. 97⁴ a Legii cu privire la gazele naturale, stabilește prevederi privind interzicerea manipulării pieței;

Proiectul național, prin completarea cu art. 97⁵ a Legii cu privire la gazele naturale, instituie dispoziții cu privire la monitorizarea pieței gazelor naturale în corespundere cu prevederile art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011;

În acord cu dispozițiile art. 9 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, art. 94¹ al Legii cu privire la gazele naturale din proiectul național, instituie Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale;

În vederea implementării dispozițiilor art. 11, art. 12 și art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, proiectul național prin art. 97⁹ al Legii cu privire la gazele naturale stabilește norme privind nedivulgarea informațiilor confidențiale, transparență, secretul profesional, protecția datelor și fiabilitatea operațională;

În acord cu art. 13 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, proiectul național, prin art. 97 al Legii cu privire la gazele naturale, art. 13, art. 14, art. 15, alin (3), art. 19 și art. 20 al Legii cu privire la energetică, Capitolul V al Codului administrativ al Republicii Moldova, art. 244² și 244³, art. 276¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, instituie norme privind aplicarea interdicțiilor cu privire la abuzul de piață;

Proiectul național, prin alin (7) al art. 9 al Legii cu privire la gazele naturale, fixează prevederile corespondente ale art. 14 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 privind căile de atac;

Proiectul național, prin art. 97³ al Legii cu privire la gazele naturale, instituie dispoziții cu privire la obligațiile persoanelor care întemeiază tranzacții cu titlu profesional în concordanță cu prevederile art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011;

Potrivit art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, prin modificarea art. 113, și completarea cu art. 113¹ și art. 113² a Legii cu privire la gazele naturale, proiectul național stabilește norme cu privire la sancțiunile aplicabile în domeniul gazelor naturale.

c) Prevederi ale actelor UE non-aplicabile

Proiectul național nu a asigurat transpunerea unor norme UE, care se referă exclusiv la statele membre UE, excluse în versiunea adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. D/2018/10/MC-EnC din 29.11.2018, după cum urmează:

- **Prevederi din Regulamentul (CE) 1227/2011:** alin. (6) „piață angro de energie”, alin. (9) „autoritate financiar competentă” din art. 2 „Definiții”; art. 6 „Actualizarea tehnică a definițiilor date informațiilor privilegiate și manipulării pieței”; art. 8 „Colectarea datelor”; art. 10 „Schimbul de informații dintre Agenție și alte

Autorități”; art. 19 „Relații internaționale”; art. 20 „Exercitarea competențelor delegate”; art. 21 „Procedura comitetului”; art. 22 „Intrarea în vigoare”;

- **Prevederi din Regulamentul (UE) 2017/460:** art. 38 „Intrarea în vigoare”.

d) Observații de tehnică legislativă

Ținând cont de faptul că, la moment clauza de armonizare a Legii nr. 108/2016 este poziționată greșit în dispozițiile finale din art. 114, alin. (1) al Legii, potrivit art. 44 din Legea nr. 100/2017 și pct. 29 - 31 și Anexei nr. 2 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018 (în continuare Regulamentul privind armonizarea), clauza de armonizare a Legii nr. 108/2016 nu face parte din prevederile cu caracter normativ ale unui act normativ și, respectiv, se va reamplasa după clauza de adoptare a Legii în următoarea formulare:

Prezenta lege transpune art. 1–42, art. 44–48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009; Directiva 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 127 din 29 aprilie 2004; Anexa I din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009; art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17-20, art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017 și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011.

III. Respectarea mecanismului de armonizare

a) *Observații privind sigla „UE”*

În conformitatea cu cerințele privind marcarea actelor naționale ce asigură transpunerea actelor UE pe tot parcursul procesului de legiferare, proiectul prenotat se va marca cu sigla „UE”, conform cerințelor stipulate în pct. 37 din Regulamentul privind armonizarea.

b) *Observații privind Nota informativă*

Nota Informativă a proiectului național urmează a fi revizuită în vederea respectării cerințelor stabilite în art. 30 din Legea 100/2017 privind actele normative, respectiv, întocmită în conformitate cu modelul prevăzut de Anexa nr. 1 din actul normativ menționat, care va conține deopotrivă Compartimentul 3 „Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene” și Compartimentul 9 „Constatările expertizei de compatibilitate”.

c) *Observații privind clauza de armonizare*

Dat fiind faptul că, proiectul național asigură transpunerea unor acte UE, potrivit art. 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, după clauza de adoptare se va insera și clauza de armonizare în următoarea redacție:

Prezenta lege transpune art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17-20, art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017 și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011.

IV. Concluzii

În concluzie, apreciem că proiectul național și-a atins finalitatea propusă de a asigura dezvoltarea unor piețe ale energiei competitive, transparente și nediscriminatorii, inclusiv în corespundere cu obligațiile prevăzute în Tratatul Comunității Energetice, prin reforme normative și prin participarea la cooperarea regională în domeniul energetic, în acord cu Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al

Consiliului. Consecutiv, vor fi revizuite și ajustate în modul corespunzător instrumentele de armonizare conform obiecțiilor expuse în Compartimentele II și III ale Declarației.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.

Expert al Centrului de armonizare a legislației:

Rodica Marcinschi, consultant principal

Tel: 022-250-414/68872686

Email: rodica.marcinschi@gov.md

